

Karl XIV Johans siste kammar- tjänare.

I min barndom umgingos mina föräldrar mycket i f. d. kammartjänaren hos konung Karl Johan Per Hagströms älskvärda familj. Hagström, jämte sin fru — de voro barnlösa — bebodde en liten komfortabel våning tre trappor upp vid Malmskillnadsgatan. Det gamla paret med sina små behof lefde godt på mannens pension samt af räntan på ett litet samladt kapital, och deras högsta glädje var att se vänner i sitt gästfria hem. Jag, som ofta fick följa med på dessa små bjudningar, minnes ännu så väl den gamle vänlige mannen med sin friserade hvita peruk med hög tupé, den oklanderliga svarta bonjournen, den hvita stärkta västen och den lindade hvita halsduken. Han liknade mest en af gamla tiders professorer, men öfver det hela låg dock en allt för sirlig polityr. Fru Hagström var en liten, fin gumma, vid högtidliga

tillfällen alltid iklädd svart sidenklädning och hade alltid en frisyr à la drottning Desideria, med vid tinningarne hängande kanonlockar. I deras hem fanns mycket att skåda. I förmaket ett porträtt af den gamle kungen, måladt af Södermark, och framför den förgyllda spegeln i empirestil stodo ett par stora silfverkandelabrar, en bröllopspresent af den frikostige monarken, när herr och fru Hagström år 1836 knöto hymens band. Dessutom funnos en mängd pretiosa, små tillfälliga gåfvor af Karl Johan och excellensen grefve Magnus Brahe, åt hvilka en nutidens antikvitetshandlare skulle ha slickat sig om munnen.

När de främmande gästerna väl slagit sig ned i förmaket, började Hagström, som alla gamla, att berätta och helst om gamla tider och minnen, hvilka ofta äfven bruka intressera en yngre generation. Hagström, som fått en vårdad uppfostran, så att han till och med var litet hemma i franska och tyska språken, fick vid sina föräldrars död anställning hos grefve Brahe, och blef, då Lundberg, kungens förre kammartjänare, afled, rekommenderad att efterträda denne. »Det var med en viss fruktan jag mottog platsen» — försäkrade Hagström — »ty jag hade hört mycket talas om kungens häftiga lynne och svårigheten att göra honom till lags — och nog var det ett ombyte efter att ha tjänat den gode och milde grefven, men jag lärde innan kort att älska den store och

rättvise konungen. Lyckligtvis var jag väl inlärd i mina åligganden och hvad som ännu kunde fela fick jag af grefve Magnus, konungens allt i allo, upplysning om.»

»Om morgnarna, då konungen vanligen gick mycket sent ur säng, var det mitt göromål att raka honom. Jag hade därför genomgått en kurs hos stadens förnämste barberare och fått approbatur i min konst. Men det var sannerligen ingen lätt sak att raka Karl Johan. När han hade något att tänka på som irriterade honom, kunde han, utan att man visste ordet af, intvålad som han var, rusa upp från stolen framför toaletten och i extas under stora gester och med väldiga tirader promenera omkring. Då gälde det att hålla reda på knifvens gång. Att — såsom Crusenstolpe säger — han lade hvarje dag en dukat på sin toilett åt kammartjänaren, som rakade honom, för att denne icke skulle skära halsen af honom — det vill jag på det lifligaste bestrida. Aldrig under min tid förekom det åtminstone. Han tröstade mig däremot, om jag vid några tillfällen råkade med knifven rycka upp en skäggrot, så att en obetydlig bloddroppe framkom. Karl Johan var en i själ och hjärta mycket god människa, som aldrig tålde se något verkligt lidande och som välvilligt bidrog till att åstadkomma frid så väl inom landet som ock i det allmänna, däri på allt sätt understödd af Magnus Brahe. Denne senare var också en försyn för alla vid hofvet, från den högste till den lägste.

Alla fingo fritt framföra sin klagan för honom, som helt hade kungens öra, och ingen gick ohulpen från sin förespråkare.

På Rosendal trufdes Karl Johan bäst på äldre dagar, isynnerhet när han där någon gång då och då ägde sina barnbarn omkring sig. Då roade det gamle farfadern att exercera de små prinsarne i parken. De utgjorde tillsammans en »bataljon» med prins Karl i spetsen och fingo marschera fram och tillbaka under farfaderns kommando, hvilken under höga lystringsord behärskade den lilla truppen. Duktigast i dessa krigiska lekar var onekligen prins Karl, den store odygdspåsen och rumormakaren, men som kanske just därför var farfaderns ögonsten.

Aldrig glömmar jag en morgon på Rosendal. Kungen var vred och jag hade fått ganska mycket snubbor för en ganska obetydlig försummelse. Detta hade lille prins Gustaf blifvit vittne till. Då han kom in till gamle kungen för att hälsa »god morgon», var dennes vrede bortblåst och han hälsade sonsonen med hjärtevarma ord samt skänkte honom fem dukater. Den lille prinsen, som hört de bannande orden, hviskade då till kungen: 'Låt mig, farfar, ge tre dukater till Hagström, han ser så ledsen ut, för att han fått bannor.' Och kungen sköt prinsen fram till mig och nickade med sitt alltid vinnande leende.»

Den svåraste tid Hagström påstod sig ha

varit med om var 1838 under Crusenstolpeska oroligheterna. Kungen var desperat och fruktade det värsta. Då var det icke godt att vara i hans närhet, och just i dessa vackra sommar-dagar anlände kejsar Nikolaus af Ryssland som en blixst från himlen, för att genom sin ankomst än mer öka oredan. Att kungen, när det kärkomna, oväntade och smickrande besöket var öfver, drog en suck af lättnad är helt förklarligt. Att Sveriges arffurste, prins Karl, under en utfärd i vagn till Djurgården, under en iråkad tvist, slog den kejsarlige tronföljaren »på nosen» betydde naturligtvis intet i politiken. »Aldrig hade kungen varit mer vänlig till sinnes än när jag den kvällen, efter ryssarnes afresa, afklädde honom, och att han sedan sof godt, det vill jag gå i god för.»

Det är flera decennier sedan jag hört dessa anekdoter, men de lefva dock i minnet. Hagström kunde ofta gång på gång upprepa samma historia, men den fick alltid samma verklighetsprägel och ihågkoms därför desto bättre.

»Herre Gud», brukade gubben Hagström afsluta sina minnen, »när jag någon gång kommer upp i slottet underlåter jag aldrig att göra en titt in i Karl Johans sängkammare*),

---

*) Karl Johans sängkammare är slopad och fördd till k. slottets husgerådskammare, till stor skada och saknad för dem som under sommaren besöka eller bese slottet, ty den är dock ett märkligt kulturhistoriskt minne.

där allt är sig likt, såsom i den stund han afsomnade 1844. De gamla, stora mahognyskrifborden, där jag ordnade hvarje sak på sin bestämda plats — det fick ej vara annorlunda — och den gamla sabeln, som varit med i så mången dust, vid hufvudgården och så alla barnbarnens porträtt, de små kära änglarne, på väggarne och så den gamla ryttarkappan på sängen, — jojo jag säger, det är minnen det.»

Gubben Per Hagström den gamle hedersmannen gick till hvila 1860, intill det sista en stor beundrare af konung Karl Johan.